

AZ EGYHÁZ HELYZETE MA

Tisztelt Közönség, Hölgyeim és Uraim!

Az elhangzott előadásokból képet alkothattunk magunknak, nemcsak néhány kiváló egyházi személyiség életéről, munkásságáról, ahogy Mikó Imre fogalmazott ... azokról „akik előttünk jártak”, de egyúttal keresztmetszetét kaptuk unitárius egyházunk legutóbbi, háborúkkal, megpróbáltatásokkal terhes évszázada történelmének is.

Jelenünk teljesebb, jobb megértéséhez a régmúlt immár csendesült időtengerében még mélyebbre kell tekintenünk.

Máris megállapítjuk, hogy mostani emléknapunkat akár jubileumi ünnepnek is nevezhetnénk, ugyanis most van 430 esztendeje annak, hogy Egyházunkat Dávid Ferenc Erdélyben (Kolozsváron) megalapította.

Az élet fintora, hogy napjainkban mégis egyfolytában kell bizonygatnunk „történelmi egyház” voltunkat.

Nehéz elhinni, hogy ennek hátterében csupán a szégyenletes tudatlanság húzódna meg, de most nem szeretnék az okok kutatásába bonyolódni...

Tény, hogy az előző kormányzati ciklus miniszterelnöke - Istenben megboldogult néhai Antall József, aki egyben történész is volt - kérdésünkre a következő szöveget adta közre: „Nyilvánvaló tehát, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház a történelmi keresztény egyházak csoportjába tartozik. Felhívom az illetékes kormányzati szerveket mindezek figyelembevételére, egyidejűleg felkérem az Országgyűlés megfelelő bizottságát, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház a Parlament dokumentumaiba is a történelmi keresztény egyházak sorában kerüljön a hagyományaihoz méltó helyen.”

A magam részéről nehezen tudok annyi cinizmust feltételezni, amellyel egy történelmi valóságot csak azért kellene mellőzni, mert valamelyik előző kormányzati ciklus azt tényként már elfogadta.

Eddig azt hittem, elmúlt az az idő, amikor a történelmet vélt, pillanatnyi pártos érdekek szerint írták és magyarázták (esetleg: torzították).

Éppen ezért értetlenül állok, valahányszor akár a hivatalos állásfoglalás, akár a média egyik-másik (kiolvashatatlan) egysége tudatosan felejt ki egyházunkat a történelmi egyházak sorából!

Ez a vallás a világon először -a tordai országgyűlésen 1568-ban meghirdetett VALLÁSSZABADSÁG ÉS TOLERANCIA jegyében született, és ezt történelme során, a többi felekezetekhez való viszonyában, alapelvének is tekintette. Tisztelte és ma is tiszteli minden egyén és minden egyházi közösség vallásos meggyőződését, ami miatt soha senkivel szemben sem vitát, még kevésbé ellenségeskedést nem kezdett. Ennek ellenére - sajnos többször - érték súlyos támadások...

Egyházunk másik fontos jellemzője - talán ez is magyar alapítású voltában gyökerezik - hogy az egyház és a magyar nép érdekeit mindig közösnek tekintette, azt soha sem tudta, de nem is akarta egymástól elválasztani.

Ennek legékesebb bizonyága éppen az az állhatatos, kitartó küzdelem, amelyet a magyarság nemzeti fennmaradásáért az utóbbi évszázadban - különösen az utódállamok, illetve Erdély területén - vívott.

Ezzel már vissza is érkezve jelenünkhöz, megállapíthatjuk, hogy egy viszonylagos csendes időszak után, amikor egyházunk szép belső fejlődésnek indulhatott, szakadt ránk két világháború nemzetpusztító vérzivatara és az azt követő területablások keserves igazságtalansága.

Bűneink igen nagyok lehettek, mert a történelem ezzel sem elégedett meg. Országunk csonkítását, 2/3-ad részének elvételét (elrablását) követte a csaknem fél évszázados lélek- és tudatrombolás időszaka, amelynek hatásait csak nehezen és későre fogjuk kiheverni.

Bizony, megbűnhődtük már a múltat s jövődőt, és talán kérhetjük a Gondviselést Kányádi Sándor szavaival arra, hogy „Előre vagy, de mégis nézz Uram a hátad mögé is, ott is lakoznak s örülnének a mosolyodnak...”

Félig alélt állapotában magához térő népünk a lelki romok eltakarítása mellett már építgeti az új öntudatraébredés alapjait, hogy hitéből, bizalmából újra kialakuljon az a lelki közösség, amely a századok során eddig is megtartója volt.

Ilyen és hasonló súlyos gondok mellett eltörpülni látszanak gazdasági problémáink, nevezetesen, hogy földi létünk anyagi alapjait a múlt politikai rendszere egyszerűen kihúzta a lábunk alól.

A rendszerváltozás után úgy tűnt, hogy ez a kérdés természetesen és úgyszólván magától oldódik meg. Ezt ígérték az egymás után megjelenő törvények is.

Most mégis szomorúan mondhatjuk el, hogy az összes keresztény egyházak közül aránylag mi kaptunk vissza elvett javainkból a legkevesebbet: még 20%-ot sem!!!

Nincs hazánkban még egy olyan egyház, amelynek fővárosi temploma, püspöki lakása, lelkész lakásai, gyülekezeti terme stb. a mai napig állami tulajdonban maradt volna!!

Hivatalos ígéretekben nincs hiány!

Egyes pártképviselők messzemenő jóindulatukról is biztosítottak, de valahogy túl „messze ment” tőlünk ez a jóindulat.

Az egyházi ingatlanokra vonatkozó előző törvény ideje alatt, amely f. év január 1-ig volt hatályban - mindössze egy egyszerű pótlis-tába kellett volna foglalni a nekünk visszajáró és eddig vissza nem adott javakat. Ezt írásban előkészítve, alaposan indokolva, háromszor is kérvényeztük, de, sajnos, az utóbbi év alatt a Kormányfőnek erre egy aláírási ideje nem jutott. Kérésünkre az angol-amerikai egyházak, amelyek a Hőgyes Endre utcai ingatlant saját pénzen vásárolták, segítségünkre siettek és a követség útján diplomáciai úton támogattak. A kedvező elintézését nem más, mint a mi magyar külügyminiszterünk vétőzta meg!

A hivatalos sajnálkozók egyike arra hivatkozott, hogy segítene, de előbb a törvényt kellene módosítani. Azonnal részletesen indokolt módosítás-előkészítő kérést küldtünk a Parlament valamennyi frakciójának. Ezt egyedül dr. Csapody Miklós képviselő értette meg és karolta fel, és pártja támogatásával azonnal az Országgyűlés elé terjesztette törvénymódosítási javaslatát. Az eddigi sajnálkozók - parlamenti túle-rejük segítségével - ezt is megakadályozták. Hát ez a mi egyházunk helyzete ma...

A fentiekhez azonban annyit hozzá kell tennünk, hogy elődeinknek sokszor ennél nagyobb nehézségekkel kellett megküzde-niük, de azokat - ha kellett - életük kockáztatása árán is vállalták. Pél-

dájuk kötelez: mi sem adhatjuk fel! Küzdelmünket addig folytatjuk, amíg az eredményre nem vezet! Ez a dolgunk, ezért vagyunk!

Az utánunk jövőknek olyan egyházat kell átadnunk, amelynek Hazánk többi keresztény egyháza között megmaradjon a helye, és a jövőben is betölthesse magyarságfenntartó, hitre, kitartásra, minden embertársunk iránti szeretetre nevelő hivatását az idők végtelenjéig.

Tisztelt Közönség! Mielőtt elbúcsúznánk ettől a helytől, amely olyan szeretettel és megértéssel fogadott, kérem engedjék meg, hogy egyházunk nevében szívből jövő köszönetet mondjak a Lakitelek Népfőiskola Alapítványnak és személy szerint annak vezetője, Lezsák Sándor kuratóriumi elnök úrnak, azért a nagylelkű felajánlásért, amely lehetővé tette, hogy úgy, mint a többi magyarországi történelmi keresztény egyház, mi is megtarthassuk itt, ezen a helyen, mai ünneplő találkozásunkat.

Mindnyájan tudjuk, ezt az Alapítványt a magyarság, a nemzet iránti szeretet, önzetlen segíteni akarás hozta létre és tartja fenn akkor is, ha - amint Ady Endre mondaná: „...ha gátat túr fel ezer vakond”...

Az Óceánt - kitűzött célját - úgyis el kell érnie, és adja a Teremtő, hogy úgy legyen!

Hazánkban jelenleg kevés ilyen intézmény van, amely ennyire értékes szolgálatot tenne az ifjúság nevelése, továbbképzése, és ezáltal a magyar jövő kialakítása érdekében, mint ez a közmegebecsülésnek örvendő Alapítvány.

Itt fiataljainkkal együtt mi is megtanulhatjuk, hogy sorsunk, jövőnk alakításában ne mástól várjuk az adományt - az úgysem jön, de ha jönne sem volna köszönet benne -, inkább magunk tegyünk meg mindent nemzetünk megmaradása, felvirágoztatása érdekében.

Köszönöm dr. Szabó Árpád püspök úrnak és a vele együtt érkezett kedves erdélyi vendégeinknek, hogy a velük közös rendezvényünk sikere érdekében olyan sok segítséget nyújtottak, és az utazás nehézségeit is vállalták.

Megköszönöm előadóink fáradozását, értékes, szép előadásait, amelyekkel méltó színvonalra emelték ünneplésünket. Hálásan köszönöm Csallóközi Zoltán úr önzetlen segítségét, aki nagy hozzáértéssel, sok-sok türelemmel irányította rendezvényünk előkészítését, szervezését, és ezáltal lehetővé tette annak sikeres lebonyolítását.

Köszönetet mondok azoknak is, akik mindenben még segítségünkre voltak.

Kedves közönségünknek köszönöm a részvételt és türelmet, amellyel meghallgatták előadásainkat. Remélem, egy szép élménnyel gazdagodva térhetünk otthonainkba, rendületlenül bizva abban, hogy a Gondviselés végre ránk tekint, és megsegíti egyházfenntartó törekvéseinket.